

DERS İÇERİK PLANI
SHO224 SOSYAL HİZMET KURAMI I
Bahar DÖNEMİ
Prof. Dr. Tarık TUNCAY
Arş. Gör. Ertuğrul HATİPOĞLU

Dersin Kapsamı

Sosyal hizmetin genelci anlayış doğrultusunda kuramsal temelleri ve uygulama esasları. Bir disiplin ve meslek olarak sosyal hizmetin temel özellikleri. Genelci sosyal hizmet uygulamasının bilgi temeli, eklektik bilgi temeli, sosyal hizmet kuramlarının (insan sistemlerine ilişkin kuram ve görüşler, değişime ilişkin kuram ve modeller) analizi.

Dersin Amacı

Sosyal hizmet meslek ve disiplininde gerekli olan bilgi, değer ve becerileri yetkin bir şekilde değerlendirmek ve kullanmak. Özellikle bilgi temeli içinde yer alan kuramları ve yaklaşımları genelci sosyal hizmet uygulama süreçleri içinde kullanmak

Öğrenme Çıktıları

Bu dersin sonunda öğrencilerin aşağıdaki konularda yeterlik ve yetkinlik kazanmış olmaları beklenmektedir.

- Sosyal hizmetin genelci anlayış doğrultusunda kuramsal temelleri ve uygulama esaslarının kavrar,
- Bir disiplin ve meslek olarak sosyal hizmetin temel özelliklerini öğrenir
- Genelci sosyal hizmet uygulamasının **bilgi** temelini bilir ve kullanır
- Sosyal hizmet kuramlarını (insan sistemlerine ilişkin kuram ve görüşler, değişime ilişkin kuram ve modeller) bilir ve analizini yapar
- Genelci sosyal hizmet uygulamasının birey, grup ve topluma yönelik müdahale düzeylerini (mikro, mezo, makro makro müdahale) öğrenir
- Sosyal hizmet uzmanlarının işlevlerini, rollerini öğrenir.

Öğretim Yöntemleri

Dersler öğretim üyesinin ders anlatımı ve etkileşimli öğrenci tartışmalarını içerecektir. Öğrencilerin kişisel katkı ve katılımları çok önemsenmektedir.

Dersin Temel Kaynakları

Dersin zorunlu okuma kaynakları aşağıda listelenmiştir:

1. Tuncay,T. (2014). Sosyal Hizmet Uygulamasında Müdahale Yöntemleri 1,Sosyal Hizmet Kuramı I ve II ders notları.
2. Tuncay, T. (2016). “Değerler ve Mesleki Etik”, M. Altunoğlu. (Ed.), *Sosyal Hizmet Etiği*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi yayını No: 3389, s. 50–75.
3. Zastrow, C. (2013). Sosyal Hizmete Giriş. Ankara:Nika Yayınevi BÖLÜM 3: s.92-160
4. Sheafor, Bradford W., Charles R. Horejsi. (2014) Sosyal Hizmet Uygulaması: Temel Teknikler ve Uygulamalar. Ankara: Nika s. S. 1-155

5. Thompson,N.(2013). Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak. Ankara: Dipnot Yayınları
6. Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika.

Yukarıda sıralanan sekiz kaynağın (kitap bölümleri) yanı sıra dersin çalışma takvimi içinde çeşitli **önerilen** kaynaklar yer almaktadır.

Derse Devam

Öğrencilerin önemli bir mazeretleri olmadıkça tüm derslere katılmaları beklenmektedir. Zira dersi başarılı olarak tamamlamak isteyen öğrencinin derse gelmesi ve derste katkı ve katılımında bulunması gerekmektedir. H.Ü. Lisansüstü Yönetmeliğine göre, dersin %70'ine katılım zorunludur (madde 22).

Dersin Çalışma Takvimi

Ders, dönemin 15 haftasına bölünmüş olarak genel değerlendirme dâhil 60 saatlik ders etkinliğini içermektedir. Her ders haftasının konuları, okumalarıyla birlikte belirlenmiştir. Dersi alan öğrencilerin dersin zorunlu metinlerini önceleyerek yapacakları okumalarla dersin öncesinde hazırlık yapmış olarak derse gelmeleri beklenmektedir. Dersin metinlerine ders sorumlusundan talep ederek veya bazı kaynaklar için elektronik arama motorlarından kaynakça bilgilere ile arama yaparak ulaşılabilir.

HAFTA	KONULAR / MODÜLLER	OKUMALAR
	- <i>Ders içeriği hakkında genel bilgilendirme ve öğrencilerin derse oryantasyonu</i>	Tüm dönem süresince yapılması istenen okumalar hakkında bilgi verilecektir.
1	- SOSYAL HİZMETİN TEMELLERİ - GENELCİ SOSYAL HİZMET Değişim Süreci Çeşitli Roller Bireylerle Sosyal Hizmet (HATALI İLETİŞİM ÖRÜNTÜLERİ UYGULAMASI) Ailelerle Sosyal Hizmet (AİLE HEYKELİ UYGULAMASI) Genelci Yaklaşım, Genel Sistemler Perspektifi, Ekosistemler Perspektifi	Zastrow, C. (2013). Sosyal hizmete Giriş. Ankara:Nika Yayınevi BÖLÜM 3: s.92-160 Sheafor, Bradford W., Charles R. Horejsi. (2014) Sosyal Hizmet Uygulaması: Temel Teknikler ve Uygulamalar. Ankara: Nika s. S. 1-155 ÖNERİLEN Duyan, V. (2010). Sosyal Hizmet Temelleri Yaklaşımları Müdahale Yöntemleri. Ankara
2 – 3	- SOSYAL HİZMETİN TEMELLERİ - GENELCİ SOSYAL HİZMET Gruplarla Sosyal Hizmet (GRUP ÇALIŞMASI) Kurumlarla Sosyal Hizmet Topluluklarla Sosyal Hizmet Sosyal Hizmet Değerleri - SOSYAL HİZMETİN AMACI VE ODAKLARI Sosyal Hizmeti Anlamak Bilgi Temeli Genelci Yaklaşım, Genel Sistemler Perspektifi, Ekosistemler Perspektifi	Zastrow,C. (2013). Sosyal hizmete Giriş. Ankara:Nika Yayınevi BÖLÜM 3: s.92-160 Sheafor, Bradford W., Charles R. Horejsi. (2014) Sosyal Hizmet Uygulaması: Temel Teknikler ve Uygulamalar. Ankara: Nika s. 1-155

HAFTA	KONULAR / MODÜLLER	OKUMALAR
	Sosyal Hizmet Mesleğinin Çalışma Alanı Kişinin Meslekle Kaynaşması Kişinin Sanatını, Mesleğin Bilimi İle Kaynaştırmak Sosyal Hizmet Uzmanınca Gerçekleştirilen İşlevler ve Roller Sosyal Hizmet Uzmanlarına Rehberlik Eden İlkeler	
3	- SOSYAL HİZMETİ ANLAMAK Yasal görevler Bakım ve kontrol karşılığı Sosyal hizmet disiplininde 3 temel yaklaşım (MÜNAZARA GRUBU UYGULAMASI) Sosyal hizmet ve toplumsal istikrar	Thompson,N.(2013). Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak. Ankara: Dipnot Yayınları İLGİLİ BÖLÜM Sheafor, Bradford W., Charles R. Horejsi. (2014) Sosyal Hizmet Uygulaması: Temel Teknikler ve Uygulamalar. Ankara: Nika s. 1-155
4	- SOSYAL HİZMETİN BİLGİ TEMELİ - SOSYAL HİZMET DEĞERLERİ (ETİK KARAR VERME UYGULAMASI)	Thompson,N.(2013). Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak. Ankara: Dipnot Yayınları İLGİLİ BÖLÜMLER Tuncay, T. (2016). Değerler ve Mesleki Etik, Sosyal Hizmet Etiği kitabı içinde, s. 50-75 ÖNERİLEN Sosyal Hizmette Etik: Dr. Allan Barsky ile Söyleşi (ders notu)
5	- SİSTEM KURAMI VE EKOLOJİK YAKLAŞIM	Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika. S. 25-48 ve S. 49-86 ÖNERİLEN Öntaş,Ö.C. (2001). Güçlendirme Yaklaşımı. Prof.Dr. Nihal Turan’a Armağan Sosyal Hizmette Yeni Yaklaşımlar ve Sorun Alanları. 103-108 Tuncay, T. (2014) Güçlendirme Yaklaşımı, Sosyal Hizmet Kuramı I ders notu.
6	- GÜÇLER PERSPEKTİFİ, GÜÇLENDİRME YAKLAŞIMI	Öntaş,Ö.C. (2001). Güçlendirme Yaklaşımı. Prof.Dr. Nihal Turan’a Armağan Sosyal Hizmette Yeni Yaklaşımlar ve Sorun Alanları. 103-108 Thompson, N. (2016). Güç ve Güçlendirme. Ankara: Nika Yayınevi.

HAFTA	KONULAR / MODÜLLER	OKUMALAR
		<p>Tuncay, T. (2014) Güçlendirme Yaklaşımı, Sosyal Hizmet Kuramı I ders notu.</p> <p>Tuncay, T. ve Erbay, E. (2006). "Sosyal Hizmetin Temel Hedefi: Sosyal Adalet - Güçlendirme ile Retorikten Pratiğe", Toplum ve Sosyal Hizmet, 17(1), 53-69.</p>
7	<p>- MÜDAHALE YAKLAŞIMLARININ GENEL ÇERÇEVESİ - PSİKODİNAMİK YAKLAŞIM (Psikososyal Vaka Çalışması)</p>	<p>Tuncay, T. (2014). Sosyal Hizmet Uygulamasında Müdahale Yöntemleri 2, Sosyal Hizmet Kuramı I ders notu.</p> <p>Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika. S. 15-23</p> <p>ÖNERİLEN</p> <p>Modern Sosyal Hizmet Uygulamasında Psikoanalitik Tedavi: Prof.Dr. Carol Tosone İle Söyleşi (Ders Notu)</p> <p>Klinik Sosyal Hizmet Uygulaması İçin Teoriler: Prof.Dr. Joseph Walsh ile Söyleşi (Ders Notu)</p>
8	<p>- KRİZ MÜDAHALESİ YAKLAŞIMI (ROL OYNAMA UYGULAMALARI ve VAKA ANALİZİ ÇALIŞMASI)</p>	<p>Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika. S. 229-246</p> <p>Aktaş, A. M. (2003). Kriz durumlarında sosyal hizmet müdahalesi. Kriz Dergisi, 11(3), 37-44.</p>
9-10	<p>- GÖREV-MERKEZLİ VAKA ÇALIŞMASI - DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM I (KLASİK) - BİLİŞSEL-DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM (GÜNCEL) (ROL OYNAMA UYGULAMALARI ve VAKA ANALİZİ ÇALIŞMASI)</p>	<p>Tuncay, T. (2014). Sosyal Hizmet Uygulamasında Müdahale Yöntemleri 1, Sosyal Hizmet Kuramı I ders notu.</p> <p>Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika. S. 169-190 ve 209-228</p>
	<p>YAZILI SINAV (Klasik kompozite tipte, kuramsal yaklaşımlara dayalı vaka değerlendirmesi odaklı yapılacaktır)</p>	<p>Sınava, o haftaya kadar sorumlu tutulan tüm okumalar ve ders sorumlusunun sözel anlatımları kapsamında hazırlanmalıdır. Kaynaklar listesinde özellikle sayfa numaralarına dikkat ederek okumalarınızı yapınız.</p>
11	<p>- ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİ YAKLAŞIMI (Birey ve Aile müdahalesi ölçeklerinde) Derecelendirme Mucize (ROL OYNAMA UYGULAMALARI ve VAKA ANALİZİ ÇALIŞMASI)</p>	<p>Nichols, M. (2013). Aile Terapisi. İstanbul: Kaknüs Yayıncılık. S. 381-412</p> <p>Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika. S. 191-208</p>

HAFTA	KONULAR / MODÜLLER	OKUMALAR
		<p>Zengin, O. (2015). Çözüm Odaklı Kısa Terapiye Dayalı Sosyal Hizmet Müdahalesinin Kronik Böbrek Yetmezliği Hastalarının Psikososyal Uyum Düzeylerine Etkisi. S. 33-38</p> <p>Şahin, F. (2001). Sosyal hizmette güçler perspektifi ve çözüm odaklı mülakat. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 4(4).</p>
12	<p>- ANLATI (HİKAYELEŞTİRME) YAKLAŞIMI Yaklaşımın Mimarı sosyal hizmet uzmanı Michael White ve David Epstein Dışsallaştırma (ROL OYNAMAMA UYGULAMALARI ve VAKA ANALİZİ ÇALIŞMASI)</p>	<p>Nichols, M. (2013). Aile Terapisi. İstanbul: Kaknüs Yayıncılık. S. 413-438</p> <p>Çelik, G. (2018). Postmodern Sosyal Hizmet Kuramı Olarak Anlatı Terapisi: Temel İlke ve Teknikleri. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimlerde Akademik Araştırmalar-3. Ankara: Gece Kitaplığı</p>
13	<p>- FEMİNİST YAKLAŞIM Toplumsal cinsiyet - BASKI KARŞITI UYGULAMA Sınırlı müdahale</p>	<p>Teater, B. (2015). Sosyal Hizmet Kuram ve Yöntemleri. Ankara: Nika. S. 105-124</p> <p>Tuncay, T. ve İl, S. (2006). Sosyal Hizmette Baskı Karşıtı Uygulama. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi. Cilt 17, sayı 2 s. 59-73.</p> <p>ÖNERİLEN</p> <p>Buz, S.(2009). Feminist Sosyal Hizmet Uygulaması. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi. Cilt20 sayı 2, 53-66.</p> <p>Tunç, M.(2013).Feminist Grup Çalışması: Temeli, Kapsamı ve Süreci. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi. Cilt 24, sayı 2 231-252</p> <p>Zastrow, C. (2013).Cinsiyetçilik ve Eşitliği Sağlama Çabaları. 595-635. Sosyal Hizmete Giriş. Ankara: Nika Yayınevi</p>
	<p>GENEL SINAV (Klasik kompoze tipte, yaklaşımlara dayalı vaka değerlendirmesi odaklı yapılacaktır)</p>	<p>Sınava, o haftaya kadar sorumlu tutulan tüm okumalar ve ders sorumlusunun sözel anlatımları kapsamında hazırlanmalıdır. Kaynaklar listesinde özellikle sayfa numaralarına dikkat ederek okumalarınızı yapınız.</p>